

सेवासात् चिरपरिचयात् पाणयोः क्रयविक्रययोः ॥३७॥ वीर्यमपिशल्कं भवतीत्यभिप्रायेणाह अहमिति अंबिकोचालिकयोरेकत्वविवक्षयाहेतुत्वं ॥३८॥ प्राप्तशल्का वीर्येण निर्जितापिकन्या अगृही-
ता अप्राप्तपाणिग्रहादयं अंबाविसर्ज्या उत्सृष्टं योग्या इति पितापितृव्या बाल्हीकोऽब्रवीदित्यन्तरगा न्वयः ॥३९॥ अनुपप्रच्छ अनुपपृष्टवानहं शोकमान इति वैचिन्या सारोक्ष्यमभिसंधायो नमपुरुषप्रयोगः
बहुजगदकिलाहंतस्य मत्तापुरस्तादिति वत् ॥४०॥ ४१॥ ४२॥ यदीति प्राप्तशल्कं येन पातान्तरेयस्याः सा कन्या पिता कन्या बाला जातं तरं वरांतरमुपासीत इति यास्मृतिस्तिर्हि बाध्येतेत्यध्याहृत्य योजनायाजाः

समीक्ष्य च बहु दोषान्सेवा सा द्विद्विपाणयोः ॥ यथा निष्ठा करं शल्कं न जात्यासीत् तथा भूषण ॥३७॥ अहं विचित्र वीर्यस्य हे कन्ये समुदावहं ॥ जित्वा च मागधान्
सर्वां काशीनथ च कोसलान् ॥३८॥ गृहीपाणिरेकासीत् प्राप्तशल्का पराभवत् ॥ कन्याग्रहीता तत्रैव विसर्ज्या इति मे पिता ॥३९॥ अब्रवीदितरां कन्यामाव-
हेति सकौरवः ॥ अप्यन्याननुपप्रच्छ शोकमानः पितुर्वचः ॥४०॥ अतीव ह्यस्य धर्मोऽपितुर्मभ्यधिका भवत् ॥ ततो ह मद्भुवं राजन्नाचरेत्स्फुरिदं वचः ॥
आचारं तत्त्वतो वेत्तुमिच्छामि च पुनः पुनः ॥४१॥ ततो मयैव मुक्ते तु वाक्ये धर्मभूतां वरः ॥ पितामम महाराज बाल्हीको वाक्यमब्रवीत् ॥४२॥ यदिवः
शल्कतो निष्ठा न पाणिग्रहणात् तथा ॥ लाजांतरमुपासीत प्राप्तशल्क इति स्मृतिः ॥४३॥ न हि धर्मविदः प्राहुः प्रमाणं वाक्यतः स्मृतं ॥ येषां वै शल्कतो नि-
ष्ठा न पाणिग्रहणात् तथा ॥४४॥ प्रसिद्धं भाषितं दाने नैषो प्रत्यायकं पुनः ॥ ये मन्यंते क्रयं शल्कं न ते धर्मविदो नराः ॥४५॥ न चैते भ्यः प्रहातव्या न वोढ-
व्या तथा विधा ॥ न ह्येव भार्या क्रेतव्या न विक्रया कथंचन ॥४६॥ ये च क्रीणांति दासीं च विक्रीणांति तथैव च ॥ भवेत्तेषां तथा निष्ठा लुब्धानां पापचेतसां
अस्मिन्नर्थे सत्यवतं पर्युच्छंतं वैजनाः ॥ कन्यायाः प्राप्तशल्कायाः शल्कदः प्रशमं गतः ॥४७॥ पाणिग्रहीता वा न्यस्यादत्र नो धर्मसंशयः ॥ तन्न भि-
धिमहा प्राज्ञत्वं हि वै प्राज्ञसंमतः ॥४८॥ तत्त्वं जिज्ञासमानानां च क्षर्भवतु नो भवान् ॥ तानेवं ब्रुवतः सर्वान्सत्यवाचा क्यमब्रवीत् ॥४९॥ यत्रैष्टं तत्र दे-
यास्यान्नात्र कार्या विचारणा ॥ कुर्वते जीवतोप्येवं मृते नैवास्ति संशयः ॥५०॥

क्यतः वाक्यं प्रमाणं स्मृतं इति धर्मविदो न हि आहुरित्यन्वयः ॥४४॥ एवं बाधकसद्भावं साधकाभावं चोक्त्वा लोके विरोधमप्याहार्धेन प्रसिद्धमिति कन्यायादानं इत्येवोच्यते ननु क्रयोजयेवेति एषां शल्कवादि-
नो प्रत्यायकं भार्यात्वज्ञापकं किमपि नास्ति परिणयनादेव भार्या भवति न शल्कमात्रादिति लोकव्यवहारस्य स्पष्टत्वादित्यर्थः एतदेवोपपादयति य इति क्रयमिति जयस्याप्युपलक्षणं ॥४५॥ ४६॥ ४७॥ ४८॥ ४९॥
॥४९॥ ५०॥ जीवत इत्यनादरेषु जीवंतमपि शल्कदं अनाहत्य जिघ्राएवं यथैष्टदानं कुर्वत इत्यर्थः ॥५१॥